

THESES FOR THE USE OF BLOOM'S MODIFIED TAXONOMY IN MUSIC LEARNING AND TEACHING

Mustafa Hilmi BULUT^{1*}

*Prof. Dr. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi
Anabilim Dalı

Abstract

This study makes a number of propositions to explore how Bloom's taxonomy of "High-tech - High-touch", which was modified by Dale Johnson in 2018, could be utilized in music education. The study is designed to adapt a wide and largely studied and used model of teaching / learning into music education, which is known to be quite different from other types of education.

Throughout the project, the method of 'analogy', which is a type of thinking that relies on identifying similarities between two systems, has been applied. Bloom's taxonomy is designed to address all fields of education, hence it should most certainly be applicable for music teaching / learning. However, the abstract nature of knowledge in the field of music requires further inquiry of this method for the field of music education. In the end, the study proposes a teaching guideline for music that comprises thirty-six theses.

Key words: taxonomy, knowledge, music education, teaching, learning

BLOOM'UN REVİZE EDİLMİŞ TAKSONOMİSİNİN MÜZİK ÖĞRETİMİNDE KULLANIMINA YÖNELİK ÖNERMELER

Özet

Bu çalışmada Bloom'un 2018 yılında Dale Johnson tarafından modifiye edilmiş olan "high tech", "high touch" bağlantılı taksonomisinin müzik öğretiminde ne şekilde kullanılabileceği yönünde bir takım önermelerde bulunmak amaçlanmıştır. Çalışma eğitim araştırmalarına konu edilen ve üzerinde yıllardır çalışılmakta olan öğretme ve öğrenme konuları için geliştirilmiş olan bir modelin, müzik öğretiminde ne şekilde kullanılabileceği üzerine tasarlanmıştır.

Araştırmada, iki şeyden birisi hakkında uygulanan bir konunun diğerinde de geçerli olabileceği anlamına gelen "Analoji" yöntemi, yani benzeşim yoluyla bir tür akıl yürütme yöntemi kullanılmıştır. Bloom'un taksonomisi eğitimin bütün alanlarına yönelik olarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla bu taksonomi hiç kuşkusuz müzik öğretimi veya öğrenimi için de geçerlidir. Ancak Müzik alanındaki bilgilerin diğer alanlara göre daha soyut olması bu çalışmanın yapılmasını önemli kılmaktadır. Araştırmanın sonucunda Bloom'un taksonomisi üzerinden müzik öğretimi ile ilgili toplamda otuz altı maddelik önermeden oluşan bir öğretim seti geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Taksonomi, bilgi, müzik bilgisi, öğretme, öğrenme, önerme.

1.GİRİŞ

Pek çok tanımıyla birlikte bilgi, insan aklının ve mantığının alabildiği olgu, gerçek, ilke, kavram ya da öğrenilip öğretilen her şey olarak tanımlanabilir. Bilimsel bilgi anlamında bilgi kelimesinin İngilizce karşılığı "knowledge", genel olarak bilgi anlamındaki karşılığı ise "information" kelimesidir. Eski Fransızca'da informacion kelimesi olarak da bilinen bilgi kelimesinin Türkçe kökeni bilmek fiiline dayanır. Bilginin çok çeşitli türleri vardır. Tarih bilgisi, fizik bilgisi, matematik bilgisi, sanat bilgisi, müzik bilgisi vb. (Bulut, 2004).

Bu bilgi türlerinin hepsinin öğretimi ve öğrenimi ile ilgili bugüne kadar geliştirilmiş olan pek çok yöntemlerin olduğu da bilinmektedir. Bu nedenle her bilim dalı kendi bilgisini öğrenmek ve öğretmek için, kendilerine özgü özel öğretim yöntemleri geliştirmişlerdir. Müzik eğitiminde en bilindik olanlar Suzuki, Dalcros, Kodali ve Orf yöntemleridir. Dale (2018) tarafından modifiye edilen Bloom taksonomisi, yukarıda verilen bu müziğe özgü öğretim yöntemiyle nasıl uyumlu hale getirilebilir? Bunu yapabilmek için öncelikle dünya genelinde yaygın

¹ Sorumlu yazar e mail: mhilmbulut@gmail.com / Doi: 10.22252/ijca.798005

olarak kullanılmakta olan bu dört yöntemin en temel olduğu düşünülen üçer özelliği alınarak toplam da on iki özellik olarak guruplandırılmıştır. Daha sonra gurupta yer alan her, madde Bloom'un taksonomisinde yer alan her bir basamakla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır.

2.BULGULAR VE YORUM:

1. KODALY YÖNTEMİ: Macar besteci Zoltan KODALY (1882 – 1967) tarafından geliştirilmiş olan bu yöntemin temel ilkesi müzik ve dansı birleştirerek öğrencinin derse aktif katılımını sağlamak ve bu sayede öğretimi gerçekleştirmektir. Kodaly yönteminden müzik öğretimi, dans öğretimi ve müzik ve dansın birlikte öğretimi başlıkları altında üç temel unsur ele alınarak bu araştırma için kullanıma hazır hale getirilmiştir.

2. DALCROZE YÖNTEMİ: Emile Jacques Dalcroze (1865 – 1950) tarafından geliştirilen bu yöntem insan bedenindeki doğal ritmik (Brovnian Motion – hücredeki stoplazma ve protoplazmanın ritmik hareketi, ve müzik üretmesi) hareketleri temel alarak, müzik öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur. Dalcroze yönteminden, müzik öğretimi, ritim öğretimi ve doğaçlama öğretimi başlıkları altında üç temel unsur ele alınarak bu araştırma için kullanıma hazır hale getirilmiştir.

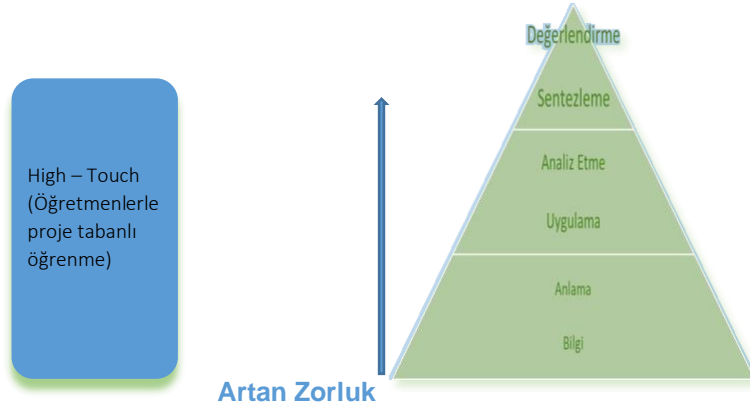
3. CARL ORF YÖNTEMİ: Carl ORFF'un geliştirmiş olduğu bu yöntem tiyatro, müzik ve dansı birleştirerek müzik eğitimi vermeyi amaçlayan bir yöntemdir. Müziğin doğal bir deneyimleme olduğundan yola çıkan bu yöntemde, Orff, ritmi temel alır ve öğrencinin öncelikle ritimleri öğrenmesi gerektiğine dikkat çeker. Davul başta olmak üzere bir çok vurma çalgı ile çocuğun kendisini gerçekleştirmesinin mümkün olacağına dikkat çeken Orff, bu yöntemde kullanılan ve kendi adını vermiş olduğu (Orff Çalgıları) vurma çalgılarla yöntemin uygulanmasını önerir. Orf yönteminden, müzik öğretimi, perküsyon öğretimi ve ritimle eşlik öğretimi başlıkları altında üç temel unsur ele alınarak bu araştırma için kullanıma hazır hale getirilmiştir.

4. SUZUKİ YÖNTEMİ: Dr. Shinichi SUZUKI (1898 – 1998) tarafından geliştirilmiş olan bu yöntem ise anadil kavramına üzerine dayandırılmış, tıpkı dil öğretiminde olduğu gibi müziğin de doğal ortamda öğrenilmesi gerektiğini savunan bir yöntemdir. Müzik eğitiminin bebeklik döneminden başlatılması bu yöntemin belirleyici özelliklerinden birisidir. Suzuki yönteminden, müzik öğretimi, şarkı öğretimi ve çalgı öğretimi başlıkları altında üç temel unsur ele alınarak bu araştırma için kullanıma hazır hale getirilmiştir.

En temel oldukları kabul edilen bu dört öğretim yönteminden elde edilen on iki madde ardarda sıralanarak birbirleriyle benzerlik gösterenler olup olmadıklarına bakılmıştır. Bunlar, 1. müzik öğretimi, 2. dans öğretimi, 3. müzik ve dansın birlikte öğretimi, 4. Müzik öğretimi, 5. ritim öğretimi, 6. doğaçlama öğretimi, 7. müzik öğretimi, 8. perküsyon öğretimi, 9. ritimle eşlik öğretimi, 10. müzik öğretimi, 11. şarkı öğretimi ve 12. çalgı öğretimi olarak sıralanırlar. Bu on iki maddenin içinden benzer olanlar çıkarıldığında geriye, 1. Dans öğretimi, 2. Müzik öğretimi için seslerin (notaların) öğretimi, 3. Ritim öğretimi, 4. Şarkı öğretimi, 5. Çalgı öğretimi, 6. Doğaçlama öğretimi olarak altı temel madde belirlenmiştir. Sonrasında elde edilen bu altı madde bir kenara bırakılarak Bloom'un taksonomisinin hem orijinal olanı hem de değiştirilmiş olanı incelenmiş ve onlar hakkındaki bilgiler açıklanmıştır.

Bloom'un taksonomisini iki açıdan önemli bulan Nancy (2014), birinci olarak, öğretim elemanlarının, öğrencilerin öğrenme hedeflerini davranışsal terimlerle düşünmeye teşvik etmesinden, ikinci olarak da, Bloom'un sınıflandırması ışığında öğrenme hedeflerinin dikkate alınmasını sağlamasından, daha derin öğrenme ile bilgi ve becerilerin daha çeşitli yönlere aktarılmasından ve daha yüksek seviyelerde bilişsel beceriler gerektiren öğrenme hedeflerine ihtiyaç duyulmasını sağlamasından bahsetmiştir. Bloom'un taksonomisinin orijinal hali aşağıda Şekil 1' de Türkçe olarak verilmiştir.

Şekil 1

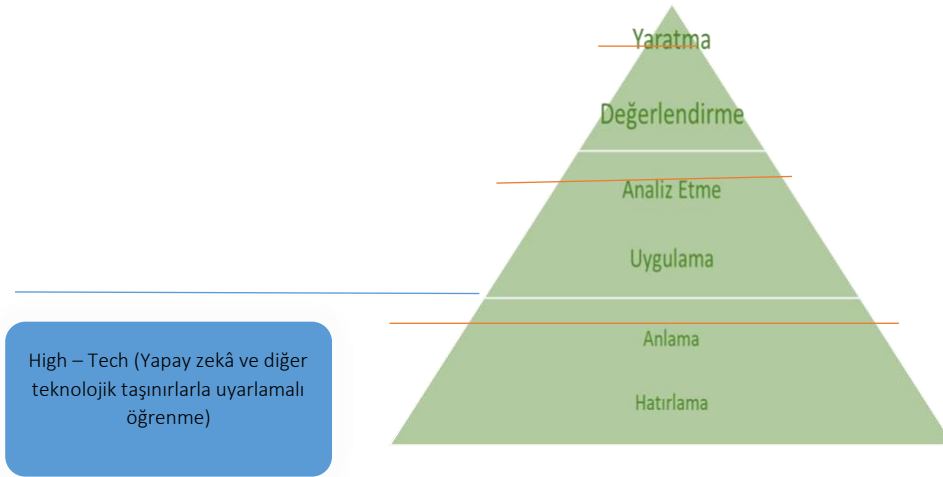
Bloom'un Orijinal Taksonomisi (Nancy, E. Adams)

Nancy (2014), Taksonominin daha sonra gözden geçirilmesini ve bilişsel süreçlerin yeniden isimlendirilmesini orijinalindeki bilişsel bilimin bulgularına dayandırmaktadır.

Bloom'un 2018 yılında Dale Johns tarafından modifiye edilmiş olan "high Tech" ve "High Touch" bağlantılı taksonomisi aşağıda Şekil 2' de verilmiştir. Bu taksonomide yer alan maddeler aşağıdan yukarı doğru artan uyumlulukla "High – Tech" öğrenme yani AI (Artificial Intelligence) yapay zekâ ve diğer teknoloji araçlarıyla öğrenme ile ele alınmış, ve bu bölümde (remember) hatırlama ile (understand) anlama basamaklarına yer verilmiştir. Taksonominin üst bölgesinde ise "High – Touch" öğrenme, yani öğretmenlerle ve bilgiyle bire bir temas ederek öğrenme ele alınmış ve bu bölümde (apply) uygulama, (analyze) analiz etme, (evaluate) değerlendirme ve son olarak (create) yaratma olarak artan zorluk dereceleriyle sıralanmıştır.

Şekil 2

"High - Touch" ve "High - Tech" Öğrenmeyle En İyi Sonuçlar

Dail Johnson tarafından düzeltilmiş Bloom'un Taksonomisi (2018).

Bloom'un 2018 yılında modifiye edilmiş olan taksonomisinin modifiye edilmeden önceki halini ve üzerinde yapılmış olan değişiklikleri gösteren tablo aşağıda Şekil 3' de görülmektedir (Cahntio & diğerleri, 2007).

Şekil 3

BLOOM'UN ORJİNAL TAKSONOMOSİNDE YAPILAN DEĞİŞİMLER	
Değerlendirme (Evaluation)	Yaratma (Creating)
Sentez (Synthesis)	Değerlendirme (Evaluating)
Analiz (Analysis)	Analiz etme (Analyzing)
Uygulama (Application)	Uygulama (Applying)
Kavrama (Comprehension)	Anlama (Understanding)
Bilgi (Knowledge)	Hatırlama (Remembering)
İSİM FORM	FİİL FORM

New Bloom's Taxonomy (Anderson Krathwohl & Blooms, 2001) Chandio, M. T, & Others, "Bloom's Taxonomy: Improving Assessment and Teaching-Learning Process", Journal of Education and Educational, sy. 207. 2017, University of Sindh.

Bloom'un taksonomisi hakkındaki bu açıklamalardan sonra, araştırmamızın bu bölümünde müzik öğretiminin en yaygın kullanımı içinde yer alan dört temel yöntemden çıkarılarak altı basamakta ele alınan konuların Bloom'un modifiye edilmiş (değiştirilmiş) olan taksonomisinde nasıl kullanılabileceği konusunu ele alalım. Daha önce belirlemiş olduğumuz altı öğretim konusu 1. Dans öğretimi, 2. Müzik öğretimi için seslerin (notaların) öğretimi, 3. Ritim öğretimi, 4. Şarkı öğretimi, 5. Çalgı öğretimi, 6. Doğaçlama öğretimi idi. Bloom'un taksonomisinin hem orijinalinde hem de modifiye edilmiş olanında toplam altışar kategori (**Orijinal olanında**: en temelden yukarı doğru bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme. **Modifiye edilmiş olanında**: hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme, yaratma) bulunduğunu biliyoruz.

Modifiye edilen taksonomide yapılan değişimler isimden fiile dönüştürme biçiminde yapılmıştır. Bu bağlamda, müzik öğretiminin uygulama ağırlıklı yapıyor olması dikkate alınarak Bloom'un taksonomisinin **modifiye edilmiş olanı**, yani fiile dönüştürülmüş olanının bu çalışma için daha uygun olacağı düşünülmüştür. Bu işlemi yapmadan önce önermelerin oluşturulması için araştırmamızın problem durumunu belirlemek gerekecektir.

PROBLEM DURUMU

Örnekleme alınan 6 müzik öğretim maddesi, Bloom'un modifiye edilmiş taksonomisinde bulunan 6 basamaktan hangisiyle ilişkilidir ve bu basamaklar üzerinde High Tech – High Touch nitelendirmesi de dikkate alınarak nasıl uygulanmalıdır?

Bu soru araştırmamızın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu soruya verilecek olan mantıklı cevaplar ise araştırmamızın amacına ulaşmasını sağlayacaktır. Bu soruların cevaplanması için her bir basamağın tek tek ele alınarak Bloom'un taksonomisindeki kullanılabilirliğine bakmak gerekir. İlk olarak daha önce belirlemiş olduğumuz altı öğretim maddesini Bloom'un taksonomisiyle ilişkilendirelim. Bu altı maddenin tamamı öğretim biçimine göre değerlendirildiklerinde dans öğretiminin Bloom'un üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağına, ikinci sırada yer alan Müzik Öğretimi için Ses (nota) öğretimi maddesinin uygulama basamağına, üçüncü sıradaki ritim öğretiminin Bloom'un uygulama (applying) basamağına, dördüncü sırada buluna şarkı öğretim maddesinin uygulama (applying) basamağına, beşinci sıradaki çalgı öğretiminin uygulama (applying) basamağına ve son sıradaki doğaçlama öğretim maddesinin yaratma (creating) basamağına denk geldikleri görülür.

İlk bakışta Bloom'un Taksonomisindeki basamaklardan sadece ikisiyle ilişkili gibi görünseler de, aslında müzik öğretimindeki bu altı maddenin tamamı taksonomide yer alan altı basamakla doğrudan ilişkilidirler ve tam öğrenmenin gerçekleşmesi için bu altı basamağın tamamının uygulanması gerekir. Şimdi bu ilişkiyi ve müzik öğretimindeki bu altı maddenin taksonomiye göre nasıl uygulanması gerektiği yönünde oluşturulacak olan önermeler setine göz atalım.

OTUZ ALTI MADDELİK MÜZİK ÖĞRETİM SETİ

Madde 1: DANS ÖĞRETİMİ

Önerme 1. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; dans öğretimi için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basamağı uygulanırken, öğretilecek

olan dansla ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte² yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Dansdaki hareketlerin sayılara dönüştürülerek bilgi olarak aktarılması. Dansla ilgili tüm kuramsal bilgiler.

Önerme 1. 2. Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Anlama (understanding) basamağında dansla ilgili tüm kuramsal bilgilerin tam olarak anlaşıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Sayılarla verilmiş olan bilgilerin akılda kalıp kalmadığı ile ilgili testler.

Önerme 1. 3. Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; dans öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağında, anlaşılmış olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bütün bunlar yapılırken öğretmenle birebir temas (high – touch) önemlidir. Öğretmenin bizzat gösterip yaptırması sadece öğrencinin öğretmenle teması anlamında algılanmamalı, öğrencinin bilgiyle birebir teması sağlanmalıdır. Buna bir tür bilgiye dokunma de denilebilir. Örnek: Sayılarla verilmiş olan bilgilerin harekete dönüştürülerek uygulanması, dans etme eylemini öğretmenin yaparak göstermesi ve tekrarlatması, öğrencinin dans figürlerini yaparken anladığı bilgiyi hatırlayarak harekete dönüştürmesi.

Önerme 1. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, dans öğretimi için taksonominin dördüncü basamağında, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bütün bunlar yapılırken öğretmenle birebir temas (high – touch) önemlidir. Öğretmenin bizzat gösterip yaptırması sadece öğrencinin öğretmenle teması anlamında algılanmamalı, öğrencinin bilgiyle birebir teması sağlanmalıdır. Buna bir tür bilgiye dokunma de denilebilir. Örnek: Uygulanan dans hareketlerinin ayrıştırılarak, parçalar halinde, öğretmenle ve hareketlerin kendisiyle birebir temas halinde analiz edilmesi.

Önerme 1. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, dans öğretimi için taksonominin beşinci basamağında, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır. Bu değerlendirmeler ilk başlarda öğretmenle birebir temas (high – touch) halinde, öğretmenin rehberliğinde yapılmalı sonrasında öğrenciden kendi değerlendirmeleri istenmelidir. Örnek: Analiz edilen dans hareketlerinin düşünce bazında önce öğretmen rehberliğinde birebir temaslara sonrasında öğrenci tarafından değerlendirilmesi.

Önerme 1. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, dans öğretimi için taksonominin altıncı basamağında, öğrenciden değerlendirdiği bilgiyi kullanarak yeni hareketler yaratması istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu yaratılan yenilikler ilk başlarda öğretmenle birebir temas (high – touch) halinde, öğretmenin rehberliğinde yapılmalı sonrasında öğrenciden kendi yaratıları istenmelidir. Örnek: Değerlendirilen dans hareketlerine dansın ana figürlerini bozmadan yeni figürler eklemek.

Madde 2 MÜZİK ÖĞRETİMİ

Önerme 2. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; müzik öğretimi (notalar vb) için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basamağı uygulanırken, öğretilecek olan ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: nota şekilleri, nota işaretinin bölümleri, değerleri gibi bilgilerin teknolojiden yararlanılarak akılda kalıcı olacak şekilde verilmesi.

Önerme 2. 2: Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; müzik öğretimi için,

² Bilginin uzun süreli belleğe depolanması için değiştirilmiş protein sentezi ve yeni sinaptik (bir nöronun bilgi iletmek için diğer bir nörona bağlandığı yer) bağlantıların büyümesi gerekir (Bailey vd 1996).

taksonominin ikinci basamağında yer alan anlama (understanding) basmağı uygulanırken hafızaya alınmış olan bilgilerin tam olarak anlaşıldığından emin olunmalıdır. Bu basamak High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar, şekiller, kısa hikâyeler vb) kullanılmalıdır. Örnek: notaların şekilleri, değerleri veya ses aralıkları gibi verilen bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığı ile ilgili testler.

Önerme 2. 3: Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; nota öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağı uygulanırken anlaşılmiş olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bu bilgi High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halindeolabildiği) ile verilmelidir. Örnek: Verilen müzik bilgilerinin öğrencilere yaptırılması, sesleri doğru çıkarabilme, süreleri doğru yapabilme vb.

Önerme 2. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, nota öğretimi için taksonominin dördüncü basamağındaki analiz (analysis) uygulanırken, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bu aşamada High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halindeolabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Okuduğu notaları ayrıştırılarak parçalar halinde tekrarlayabilme.

Önerme 2. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir Buna göre, nota öğretimi için taksonominin beşinci basamağı uygulanırken, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır . Bu aşamada High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Analiz edilen okuma parçasının düşünce bazında değerlendirilmesi ve onun hakkında yorum yapılabilmesi.

Önerme 2. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, müzik öğretimi için taksonominin altıncı basamağı uygulanırken, değerlendirdiği bilgiyi kullanarak notalar üzerinde süslemeler yapabilmesi istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu aşamada High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halindeolabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Değerlendirilen okuma parçasını çeşitli çarpmalar, mordanlar vb. Argümanlarla çeşitlendirilmesi.

Madde 3: RİTİM ÖĞRETİMİ

Önerme 3. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; ritim öğretimi için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basmağı uygulanırken, öğretilecek olan ritimle ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Ritmin tanımı ve bu tanım hakkındaki ayrıntıların bilgi olarak aktarılması.

Önerme 3. 2: Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; ritim öğretimi için, taksonominin ikinci basamağında yer alan anlama (understanding) basmağı uygulanırken bilgilerin tam olarak anlaşıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar, şekiller, kısa hikâyeler vb) kullanılmalıdır. Örnek: Ritimle ilgili verilmiş olan bilgilerin akılda kalıp kalmadığı ile ilgili testler yapılması.

Önerme 3. 3: Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; ritim öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağı uygulanırken anlaşılmiş olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Verilen ritimlerin harekete dönüştürülerek doğru tartımlarla uygulanması.

Önerme 3. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, ritim öğretimi için taksonominin dördüncü basamağı uygulanırken, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye

dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Uygulanan ritim kalıplarının ayrıştırılarak, parçalar halinde tekrarlanması yani analiz edilmesi.

Önerme 3. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir Buna göre, ritim öğretimi için taksonominin beşinci basamağı uygulanırken, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır . Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Analiz edilen ritim kalıplarının düşünce bazında değerlendirilmesi.

Önerme 3. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, ritim öğretimi için taksonominin altıncı basamağı uygulanırken, değerlendirdiği bilgiyi kullanarak yeni hareketler yaratması istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Değerlendirilen ritim kalıpları üzerinde öğrenciden yaratıcı ilave süslemeler istenmesi.

Madde 4: ŞARKI ÖĞRETİMİ

Önerme 4. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; şarkı öğretimi için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basmağı uygulanırken, öğretilecek olan şarkıyla ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Şarkının tonu - makamı, nüansları gibi ayrıntıların bilgi olarak aktarılması.

Önerme 4. 2: Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; şarkı öğretimi için, taksonominin ikinci basamağında yer alan anlama (understanding) basmağı uygulanırken hafızaya alınmış olan bilgilerin tam olarak anlaşıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Şarkıyla ilgili verilmiş olan bilgilerin akılda kalıp kalmadığı ile ilgili testler yapılması.

Önerme 4. 3: Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; şarkı öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağı uygulanırken anlaşılmış olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Verilen şarkı söylenmeli ve şarkı hakkındaki bilgilerin doğru uygulanabilmesi.

Önerme 4. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, şarkı öğretimi için taksonominin dördüncü basamağı uygulanırken, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Söylenen şarkının, parçalar halinde tekrarlanarak analiz edilmesi.

Önerme 4. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir Buna göre, şarkı öğretimi için taksonominin beşinci basamağı uygulanırken, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır.. Örnek: Söylenen şarkının ses kaydının alınması ve bu kayıt üzerinden yorum hakkında değerlendirilmelerde bulunulması.

Önerme 4. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, şarkı öğretimi için taksonominin altıncı basamağı uygulanırken, değerlendirdiği bilgiyi kullanarak yeni hareketler yaratması istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Söylenen şarkı üzerinde şarkının aslını bozmadan süslemeler yaptırılması.

Madde 5: ÇALGI ÖĞRETİMİ

Önerme 5. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; ritim öğretimi için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basmağı uygulanırken, öğretilecek olan çalgı ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Çalgının ses sınırı, nota yerleri, tutuşu hakkındaki ayrıntıların bilgi olarak aktarılması.

Önerme 5. 2: Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; çalgı öğretimi için, taksonominin ikinci basamağında yer alan anlama (understanding) basmağı uygulanırken hafızaya alınmış olan bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilerek anlaşıldığından emin olunmalıdır. Örnek: Çalgı ile verilen bilgilerle ilgili testler yapılması.

Önerme 5. 3: Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; çalgı öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basmağı uygulanırken anlaşılmış olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Çalgıda eser ya da etüt çaldırılması.

Önerme 5. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, çalgı öğretimi için taksonominin dördüncü basamağı uygulanırken, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Çaldırılan eser ya da etütün bölümler halinde tekrarlanması yani analiz edilmesi.

Önerme 5. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, çalgı öğretimi için taksonominin beşinci basamağı uygulanırken, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Analiz edilen eser ya da etüt bölümlerinin düşünce bazında değerlendirilmesi.

Önerme 5. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, çalgı öğretimi için taksonominin altıncı basamağı uygulanırken, değerlendirdiği bilgiyi kullanarak yeni hareketler yaratması istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Çaldırılan eser ya da etüt üzerinde süslemeler yaptırılması.

Madde 6: DOĞAÇLAMA ÖĞRETİMİ

Önerme 6. 1: Bir bilginin öğrenilmesi o bilginin unutulmayacağı anlamına gelmez. Buna göre; doğaçlama öğretimi için, taksonominin birinci basamağında yer alan hatırlama (remembering) basmağı uygulanırken, öğretilecek olan doğaçlama ile ilgili bilgiler verilmeli ve bu bilgilerin uzun süreli bellekte yer edip etmediği kontrol edilerek unutulmaması sağlanmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Doğaçlamanın anlamı hakkındaki ayrıntıların bilgilerin aktarılması.

Önerme 6. 2: Bir bilginin uzun süreli bellek vasıtasıyla hafızaya alınmış olması onun anlaşıldığı anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi anlamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; doğaçlama öğretimi için, taksonominin ikinci basamağında yer alan anlama (understanding) basmağı uygulanırken hafızaya alınmış olan bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilerek anlaşıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Tech (yüksek teknoloji – internet, görsel videolar vb) kullanılmalıdır. Örnek: Doğaçlama ile ilgili verilmiş olan bilgilerin akılda kalıp kalmadığı ile ilgili testler yapılması.

Önerme 6. 3: Bir kişinin bir bilgiyi anlamış olması o bilgiyi uygulayabildiği anlamına gelmez sadece kişinin o bilgiyi uygulamaya hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre; doğaçlama öğretimi için, taksonominin üçüncü basamağında yer alan uygulama (applying) basamağı uygulanırken anlaşılmalı olan bilgiler uygulamalı olarak yaptırılmalı, gözlemlenmeli ve uygulamanın doğru şekilde yapıldığından emin olunmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Verilen bir ezgi üzerinde doğaçlama yapılması istenmesi.

Önerme 6. 4: Bir kişinin bilgiyi uygulayabiliyor olması o kişinin bilgiye analiz edebilecek düzeyde hakim olduğunu göstermez, sadece kişinin o bilgiyi analiz etmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, doğaçlama öğretimi için taksonominin dördüncü basamağı uygulanırken, kişiden uyguladığı bilgiyi analiz etmesi istenmeli ve en doğru analizi yapıncaya kadar işleme devam edilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Doğaçlama yapmış olan usta sanatçıların ses kayıtları dikkatle dinlenip analizler yapılması.

Önerme 6. 5: Bir kişinin yapabildiği bir şeyi ya da bilgiyi analiz edebilmesi o kişinin o şey hakkında doğru değerlendirmelerde bulunabildiği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyi değerlendirmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, doğaçlama öğretimi için taksonominin beşinci basamağı uygulanırken, analiz ettiği bilgiyi değerlendirmesi istenmeli ve en doğru değerlendirmeyi yapıncaya kadar değerlendirme üzerinde tartışılmalıdır. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Analiz edilen doğaçlama örneklerinin (taksim, gazel vb) düşünce bazında değerlendirilmesi.

Önerme 6. 6: Bir kişinin bir şeyi ya da bir bilgiyi doğru değerlendirmesi, o kişinin o şey ya da bilgi ile ilgili yeni bir şeyler üretebileceği anlamına gelmez, sadece kişinin o bilgiyle ilgili yeni bir şeyler üretebilmeye hazır olduğu anlamına gelir. Buna göre, doğaçlama öğretimi için taksonominin altıncı basamağı uygulanırken, değerlendirdiği bilgiyi kullanarak yeni hareketler yaratması istenmeli ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Bu basamakta High – Touch (öğrencinin bilgiye dokunabildiği ve öğretmenle birebir temas halinde olabildiği) kullanılmalıdır. Örnek: Değerlendirilen doğaçlama örnekleri üzerinden hareketle özgün doğaçlamalar yaptırılması.

SONUÇ

Araştırma sonucunda diğer bilim alanlarından oldukça farklı bir öğretim yapısına sahip olan müzik bilgisinin öğretilmesinde Bloom'un modifiye edilmiş olan taksonomisinin kullanılabilirliğine yönelik olarak her bir madde için altı tane olmak üzere toplamda otuz altı maddeden oluşan önerme elde edilmiştir. En bilindik olan dört temel müzik öğretim yönteminden (Dalcrozei, Orf, Kodaly ve Suzuki) harmanlanarak elde edilen altı maddenin altı basamağa uygulanmasıyla elde edilen otuz altı maddelik önermeler setinin kullanımına yönelik sonuçlar ise, Bloom'un altı basamaktan oluşan taksonomisine uyarlanarak elde edilmiş olan sonuçlardır. Kuşkusuz öğrencilerin hazır bulunuşlukları dikkate alınarak taksonomideki basamakların sıralamasında değişiklikler yapılabilir. Sıraların değiştirilme durumunda bile, her ne olursa olsun ancak ve ancak her bir madde için bu önermelerin altısının da gerçekleşmesi durumunda tam öğrenmenin sağlanabileceği açıktır. Araştırma sonucunda elde edilen önermeler okuyucular tarafından eleştirilmek, yorumlanmak ve tartışılmak üzere hazırlanmış önermelerdir. Bu önermelerin bir başka çalışmada daha ileri noktalara taşınması ve müzik öğretimine katkı sağlaması en büyük dileğimdir.

KAYNAKLAR

Bailey, C. H., Bartsch D., Kandel, E. R. (1996). Toward a molecular definition of long-term memory storage, PNAS, 93 (24), 1344-13452.

Bulut, M. H, (2004), "Bir Bilgi Türü Olarak Müzik ve Müzik Bilgisinin Mekânsal Ayrımı", Journal of Social Sciences, Cilt. 1, sayı. 4, s. 1, Erzurum.

Chandio, M. T, Pandhiani, S. M, Ikbal, R. "Bloom's Taxonomy: Improving Assessment and Teaching-Learning Process", Journal of Education and Educational, 2017, University of Sindh.

Johnson, D, (2018), "Bloom's Modified Taxonomy", <https://qz.com/1285854/ai-in-schools-helps-with-high-tech-high-touch-learning-according-to-south-koreas-former-education-minister/>

Moursund, D. (1986), "High Tech/High Touch: A Computer Education Leadership Development Workshop", Copyright © ICCE 1986, 1988, 1989 Reprinted January 1990 ISBN 0-924667-52-4, Eugene, OREGON.

Nancy E. Adams, MLIS, "Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives", J Med Libr Assoc. 2015 Jul; 103(3): 152–153. doi: 10.3163/1536-5050.103.3.010, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4511057/>

Tutkun, Ö. F, (2015), "Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisi Üzerine Genel Bir Bakış", Sakarya University Journal of Education, Sakarya.